

McLeod, John. **Doing Counseling Research**. London, Sage Publications, 1994. 216 sider. kr. 165.

Anmeldt af: *Agnete Langagergaard*, Ph.D.-studerende ved Psykologisk Institut, Aarhus Universitet.

Hensigten med bogen er at opmuntre til kritisk tænkning og refleksion i forbindelse med rådgivning og terapi. Kapitlerne 1 - 7 beskriver nogle af de metoder, der er blevet anvendt i undersøgelser af rådgivning og psykoterapi. Kapitlerne 8 - 9 fokuserer på, hvordan metoderne er blevet anvendt inden for terapiproces- og terapieffektforskning. I kapitel 10 diskuteres etiske dilemmaer. Kapitel 11 udforsker og sammenfatter de vigtigste metodologiske temaer inden for forskning af rådgivning.

Bogen har et bredspektret perspektiv: humaniora, teologi, filosofi, psykologi og medicin, som er kendetegnet ved metodologisk mangfoldighed. En multifacetteret virkelighed afspejles. Pointen er, at der ikke eksisterer én rigtig metode til forskning af rådgivning. Der er 3 overordnede sammenhængende tråde: 1) Information om basale forskningsteknikker; 2) Implementering af disse; 3) Epistemologisk diskussion.

Bogens målgruppe er såvel forskere som praktiserende rådgivere. Intentionen er at bidrage til at øge kvaliteten af den ydelse, klienten tilbydes. McLeod mener i øvrigt ikke, at der er en væsensforskel mellem rådgivning og psykoterapi, blot er det lettere at få bevilget forskningspenge til psykoterapiforskning end til rådgivningsforskning. Det forklarer, hvorfor hovedparten af offentliggjorte artikler i akademiske tidsskrifter benævnes 'psykoterapi'.

Der opregnes en række grunde til vigtigheden af, at forskning-praksis 'kløften' udjævnes. Det er f.eks. ikke et tilstrækkeligt overbevisende argument at fremføre, at rådgivere hævder, at de har personlig erfaring for, at de fleste klienter har stort udbytte af terapi. Strengere, objektive beviser er påkrævet. Der er en forventning om, at professionsudøvere har et rationale for deres interventioner, at de er baseret på forskningsbaseret viden. Forfatteren afmystificerer forskningsbegrebet, giver en nyttig definition på forskning: 'En systematisk proces af kritisk undersøgelse, der fører til valide antagelser og konklusioner, som derefter kommunikeres videre til andre'. En gennemgang af litteraturen viser, at en del af de områder, der nu er i fokus i forskningsundersøgelser også tidligere er blevet studeret. Andre begreber er blevet redefineret. Analoge studier er aftaget hovedsageligt, fordi det er vanskeligt at generalisere fra sådanne studier til egentlig terapi. Projektive tests, som tidligere blev anvendt med stort udbytte, benyttes praktisk talt ikke mere. Emner, der gøres til genstand for forskning, afgøres ikke blot ud fra videnskabelige tendenser. Politiske og økonomiske faktorer spiller også ind. Samtidig er en række spørgsmål, der har relevans for rådgivning, ikke blevet undersøgt, så som social klasse, etnisk tilhørsforhold, religiøs- og seksuel orientering, dårlige terapeuter, telefonrådgivning m.m.

Der gives i bogen konkrete og instruktive anvisninger på litteratursøgning, hvordan en artikel eller en større opgave skal redigeres, samt hvordan de indsamlede referencer systematiseres. Forskningens forskellige faser, opgaver og fælder beskrives udførligt og operationaliserbart. Det pointeres, at det er vigtigt, forskeren gør sig klart, hvem målgruppen for hans 'fund' er, ligesom forskellige forskningsdesigns beskrives.

Der redegøres for kvantitative metoder på en meget overskuelig måde, men deres begrænsninger, når forskningsfeltet har et psykologisk fænomen som genstand f.eks. vrede eller bekymring, anskueliggøres samtidigt. Brug af statistiske teknikker former ikke alene svar på spørgsmål, men kan også influere på udformningen af spørgsmål. Der er gode anvisninger på, hvordan kvalitative data kan gøres til genstand for kvantitativ metodeanvendelse, men også på misbrug af kvantitativ metode i psykologisk forskning. I kapitlet om tests, rating scales og spørgeskemaer gives der en grundig indføring i, hvilke krav der må stilles til psykologiske tests, operationalisering af begreber, der ønskes undersøgt samt kravet om reliabilitet og validitet. Relevante tests nævnes og til hvilke formål, de anvendes.

Kvalitativ forskning defineres, dets anvendelsesområder og metoder eksemplificeres og forskerens fremtrædende rolle i forskningsprocessen fremhæves. Målet for kvalitativ forskning er at afdække og illustrere, hvad forskellige forhold betyder for mennesker. Indsamling og analyse af data er vanskelig. Bogen giver gode litteraturreferencer.

Systematiske og intensive case-undersøgelser har i de senere år afløst de mere idiosynkratiske case-studier med Freud som den mest fremtrædende eksponent. Validitets- og reliabilitetsproblemer søges løst gennem udvikling af nye principper og teknikker for denne kvalitative undersøgelsesmetode. Der anvises (kap. 7) forskellige anvendelsesområder for case-study metoden. Behandling af en klient med spiseforstyrrelse er spændende læsning. Psykoterapiens dilemma med hensyn til at give overbevisende resultater af dens effekt tager udgangspunkt i kendte effektundersøgelser bl.a. Sloane et al.'s (1975) og Strupp & Hadley's (1977). Brugen af kontrolgrupper i kvalitativ forskning diskuteres og problematiseres.

Basale etiske aspekter som at gøre godt, ikke forvolde skade, respektere klientens autonomi og udvise loyalitet et umiddelbart selvfølgelige grundprincipper for forskning. Idealernes og realiteternes verden udviser dog tidvis kollisionskurs.

McLeod konkluderer, at 3 temaer synes at være gennemgående i litteraturen om forskning: 1) Viden, der anses for valid, nyttig og acceptabel; 2) Relationen mellem forskning og praksis; 3) Teoriens placering i terapiforskning.

Metodologisk pluralisme vinder i stigende grad indpas, og der argumenteres for det hensigtsmæssige i denne udvikling. Kvantitative og kvalitative datas foretrukne anvendelsesområder beskrives, lige som trianguleringsbegrebets forskellige betydning præciseres. Kløften mellem forskere og praktiserende terapeuter er velkendt. I bogen peges på nye veje for at reducere/eliminere denne kløft.

McLeod skriver meget informativt. Sproget er varieret, spændende og levende. Faglighed af høj karat kombineret med forfatterens veloplagte og overskuelige behandling af et komplekst emne gør, at den absolut kan anbefales.